

Το αουτσάιντερ!

Η ομορφιά του θα σας συνεπάρει, τα μονοπάτια του θα σας «παρασύρουν» σε ένα μοναδικό ταξίδι μέσα στη φύση με τα ελκυστικά χρώματα της κάθε εποχής και τα μεθυστικά αρώματα! Το δάσος του Λαϊλιά με τις δροσερές πηγές του, τις παρδόσεις και τις ιστορίες του, το χιονοδρομικό του κέντρο και τις όμορφες δασικές εικόνες του σας προ(σ)καλεί να το ανακαλύψετε...

ΚΕΙΜΕΝΟ: Ντέπι Χιωτόπουλος

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Κώστας Σουλαντίκας, Ντέπι Χιωτόπουλου, Νομαρχία Σερρών

Η κύρια πίστα του χιονοδρομικού κέντρου. | ΦΩΤΟ: Νομ. Σερρών

Η ψηλότερη κορυφή του, ο Προφήτης Ηλίας - ο Άι Λιας - ή Αλή Μπαμπάς όπως την ονομάζουν οι παλιοί- αγγίζει τα 1849 μέτρα. Από 'κει ψηλά, από το τέρμα της πίστας του χιονοδρομικού κέντρου, με καθαρή ατμόσφαιρα η ματιά στέκεται στον επιβλητικό κώνο του Άθωνα, αλλά και στο Μενοίκιο όρος, στον Όλυμπο και στη λίμνη της Κερκίνης. Από τις πηγές του έπαιρναν το εξαιρετικό νερό και το χρησιμοποιούσαν παλαιότερα για την παρασκευή των περίφημων ακανέδων, το παραδοσιακό γλύκισμα των Σερρών. Το δάσος του Λαϊλιά προσφέρει πολλές συγκινήσεις και μοναδικές ομορφιές και δραστηριότητες όλες τις εποχές του χρόνου.

ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ - ΠΡΟΣΒΑΣΗ

Στην ανατολική Μακεδονία, στο νομό Σερρών και συγκεκριμένα στα όρη Βροντούς απλώνεται το δάσος του Λαϊλιά με πλούσια χλωρίδα και πανίδα, με δροσερές πηγές και εξαιρετικό κλίμα, με μαγευτικές διαδρομές είτε αυτές γίνονται με όχημα - τετρακίνητο και μη -, είτε πεζοπορώντας, είτε με ποδήλατο θουνού είτε με μηχανάκι χιονού, εφόσον θεβαίως υπάρχει επαρκής χιονόπτωση. Μην ξενάγετε άλλωστε ότι από τον Λαϊλιά διέρχονται και τα δύο διεθνή περιπατητικά μονοπάτια E4 και E6 που διατρέχουν τη χώρα μας.

Πατηνίδια στο χιόνι... για μεγάλα παιδιά. | ΦΩΤΟ: N. Χιωτοπούλου

Υπέρ

- Η πλούσια χλωρίδα και πανίδα του θουνού και οι μοναδικές διαδρομές μέσα στο δάσος.
- Η ήπια μέχρι στιγμής τουριστική ανάπτυξη.
- Η πίστα του χιονοδρομικού μπορεί να είναι μονάχα μία, είναι όμως μέσα σε δάσος οξυάς και είναι θωρινή με καλή χιόνωση.
- Οι κοντινές αποστάσεις: από τη μία η πόλη των Σερρών (28 χλμ.) η οποία προσφέρεται για ψυχαγωγία, και από την άλλη το θουνό ιδανικό για ξεκούραση, πρεμία και επαφή με τη φύση.

Κατά

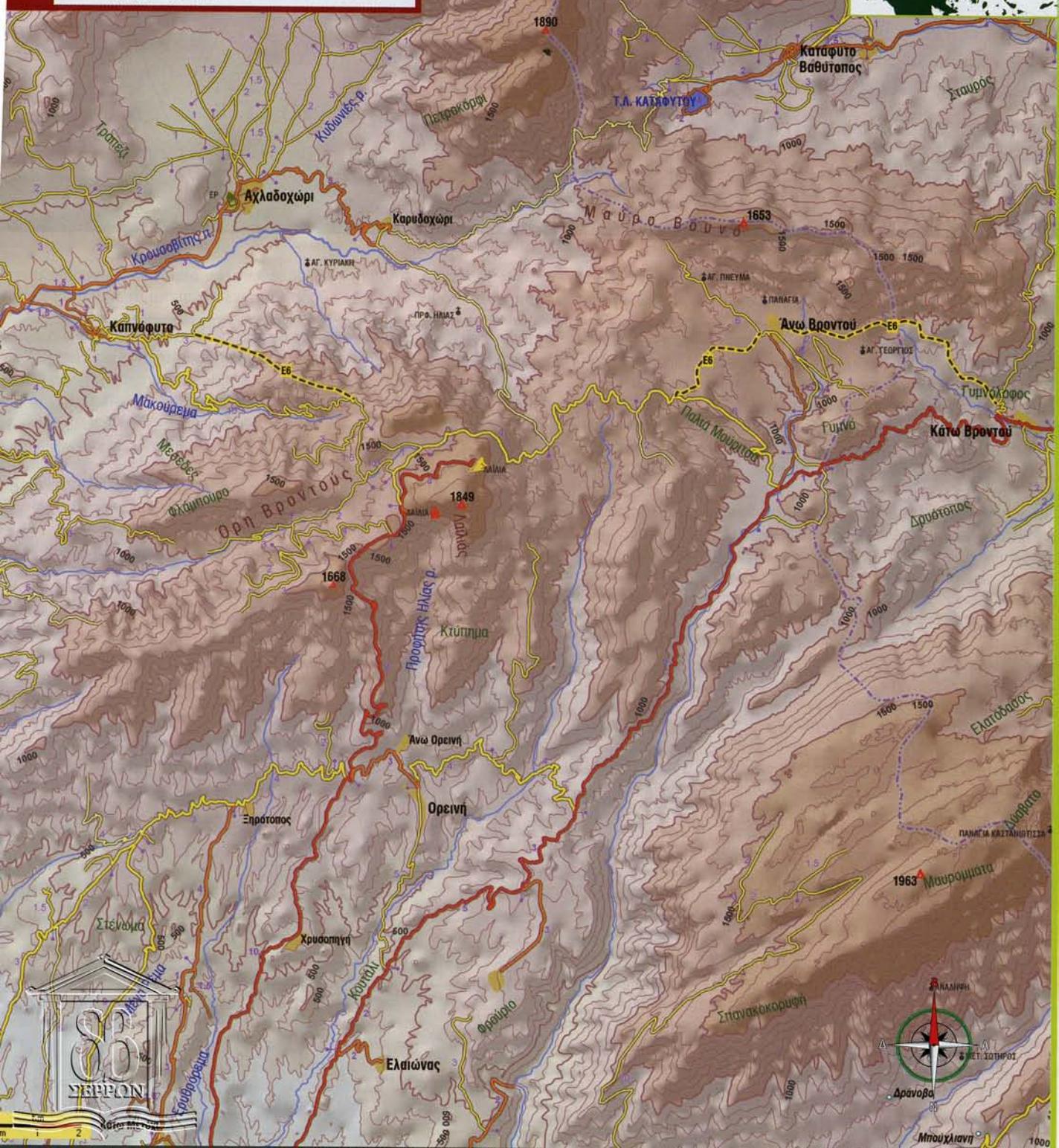
- Η μη επαρκής σηματοδότηση στην περιοχή, κυρίως στην οπατία μέσα στο δάσος.
- Οι μικρές διαδικτύοτητες του χιονοδρομικού κέντρου.

- Αυτοκινητόδρομος
- Νέα Εθνική Οδός
- Οδός ταχείας κυκλοφορίας
- Κύριος ασφαλτόδρομος
- Ασφαλτόδρομος
- Στενός ασφαλτόδρομος
- Αστικό δίκτυο
- Δρόμος υπό ασφαλτότραστο
- Κύριος χωματόδρομος
- Δευτερεύουν χωματόδρομος
- Κύριος / Δευτερεύουν χωματόδρομος βασιζότας

- Χωματόδρομος Βατός μόνο από όχημα 4X4
- Κατεροπανίκαιος δρόμος
- Σιδηροδρομική χρυσή
- Ορειβατικό Καταφύγιο
- Χιονοδρομικό κέντρο
- Ορύχεια ή Πύργος
- Λειψανά και αρχαία θέση
- Βούκυντινο μνημείο
- Μοναστήρι
- Εκκλησία
- Υφασματικό σημείο
- Τριγωνομετρικό σημείο

TopoNavigator 4

Η Ορεινή | ΦΩΤΟ: N. Χιωτοπούλου

Ιστορία

Τα Όρη της Βροντούς αποτελούν την νοτιότερη απόληξη του Ορθήλου όρους στα σημερινά ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Πικνόφυτα από δάσος, ιδανικά για εκτροφή ζώων με τα μεγάλα λιβάδια τους, τα όρη της Βροντούς υπήρχαν για αρκετούς αιώνες ο τελικός προορισμός των νομάδων κτηνοτρόφων που διαχείμαζαν στις γύρω περιοχές.

Το αρχαίο όνομα του ορεινού όγκου της Βροντούς ήταν πιθανώς Δύσωρον. Κατοικούνταν από τους Θράκες Σιντίους και Οδόμαντες, οι οποίοι εκμεταλλεύονταν τα πλούσια μεταλλεία αργύρου της περιοχής. Όπως και η υπόλοιπη Θράκη υποτάχτηκαν στους Πέρσες στα τέλη του 5ου αι. π.Χ., ενώ αργότερα δέχτηκαν την επικυριαρχία του Μακεδόνα Βασιλιά Αλεξάνδρου Α'. Μετά τα μέσα του 5ου αι. π.Χ. ενσωματώθηκαν στο θρακικό Βασίλειο των Οδρουσών και τελικά κατακτήθηκαν από τον Φίλιππο της Μακεδονίας, όποτε και προσαρτήθηκαν στο μακεδονικό Βασίλειο ως το τέλος της ελληνιστικής εποχής.

Ελάχιστα είναι τα στοιχεία που διαθέτουμε για την ιστορία της περιοχής στους κατοπινούς αιώνες. Κατά την Ρωμαιοκρατία τα Όρη της Βροντούς υπάγονταν στην επαρχία της Μακεδονίας με έδρα την Θεσσαλονίκη. Στα βυζαντινά χρόνια ανήκαν στο Θέμα του Στρυμόνος με έδρα την κοντινή πόλη των Σερρών. Τον 7ο αι. παρατηρείται η σταδιακή και γενικά ειρηνική διείσδυση αγροτικών σλαβικών πληθυσμών που γρήγορα ενσωματώθηκαν στο βυζαντινό κράτος. Αντίθετα, οι Βούλγαροι από τον Βορρά αποτελούσαν μια πραγματική απειλή που εντάθηκε κατά τον 9ο και 10ο αι. Πολλές φορές τότε η περιοχή Βρέθηκε στην μέση των βυζαντινο-βουλγαρικών ανταγωνισμών. Στο τέλος του 10ου αι., όπως και το μεγαλύτερο μέρος της πεπιρωτικής Ελλάδας, και τα Όρη της Βροντούς κατακτήθηκαν από τον Σαμουήλ, τον τάρα των Βούλγαρων. Απελευθερώθηκαν από τον βυζαντινό αυτοκράτορα Βασίλειο στις αρχές του επόμενου αιώνα και ενσωματώθηκε πλήρως στην βυζαντινή αυτοκρατορία μετά την νίκη του τελευταίου βυζαντινού Κλειδί το 1014.

Το 1204 ο Φράγκοι εισήλθαν στις Σέρρες κι έγι-

ναν οι αφέντες του τόπου. Δεν άντεξαν όμως την έντονη Βουλγαρική και ελληνική πίεση. Τελικά στα μέσα του 13ου αι. η περιοχή επανήλθε στην βυζαντινή αρχή που παρέμεινε ισχυρή περίου για έναν αιώνα. Στα μέσα του 14ου αι. έγινε άκμαση ιδιαίτερα το κράτος των Σέρβων με επικεφαλής τον Κράλη Στέφανο Δουσάν, ο οποίος εκμεταλλεύομενος τις ενδοβυζαντινές έριδες κατάφερε να κυριαρχήσει στην Μακεδονία. Προπύργιο του στα ανατολικά ήταν η πόλη των Σερρών που την κατέλαβε, αυτήν και την ευρύτερη περιοχή της, το 1345.

Η Σερβοκρατία έπαψε το 1371, όμως η νέα απειλή ερχόταν πια από τα ανατολικά και άκουγε στο όνομα Οθωμανοί. Μετά από μια 10ετία περίου λεπλασιών και δηώσεων στην ευρύτερη ανατολική Μακεδονία και Θράκη, μέρος των οποίων οφειλόταν στην ανοχή και συνενοχή των βυζαντινών αρχών, οι Τούρκοι κατάφεραν να πολιορκήσουν και τελικά να κατακτήσουν το σημαντικότερο κάστρο της περιοχής, τις Σέρρες. Έτσι, ξεκίνησε το 1383 για την ανατολική Μακεδονία η περίοδος της Τουρκοκρατίας που κράτησε πάνω από πέντε αιώνες μέχρι το 1913.

Τα Όρη της Βροντούς περιήλθαν τότε στην εκμετάλλευση των ισχυρών μπέόδων των Σερρών. Ήδη από τον 17ο αι. λειτουργούσαν εκεί οι θερινές κατοικίες των πλούσιων Οθωμανών των Σερρών προς αναψυχή των χαρεμιών τους. Το ίδιο το όνομα Λαϊλίας φαίνεται να αποτελεί παράφραση του τουρκικού Γιαϊλιά που σημαίνει τόπος αναψυχής και παραθερισμού. Από την άλλη, οι ντόπιοι κάτοικοι ασχολούνταν κυρίως με την αγροτική παραγωγή, την υλοτομία και την εξόρυξη σιδηρομεταλλεύματος. Ιδιαίτερα αναπτυγμένη κατά τον 19ο αι. ήταν και η κατεργασία του σιδήρου στην Άνω Βροντού, όπου παράγονταν φημισμένες σ' όλη την Μακεδονία καμπάνες.

Στις τελευταίες δεκαετίες του 18ου αι. Βλάχοι από την Γράμμουστα και άλλα μέρη της Πίνδου άρχισαν να συρρέουν μαζί με τα κοπάδια τους στα λιβάδια του Βουνού και να ιδρύουν τους θερινούς συνοικισμούς τους. Είχε προηγηθεί ο χαλασμός της Γράμμουστας από τον πα-

τέρα του Αλή Πασά στα 1769. Άλλα κι ο ίδιος ο Αλή εποφθαλμιούσε τα πλούτη των Βλάχων τασλιγκάδων και εμπόρων και γι' αυτό κατέργησε στην πράξη τα χορηγημένα από την Υψηλή Πύλη προνόμια τους. Όλοι τους Βρίκαν καταφύγιο στον Λαϊλιά και τις γύρω περιοχές των Σερρών που διαφέντευε ο Ισαμάνη Μπένης, ορκισμένος εχθρός του Αλή. Στους Βλάχους αυτούς προστέθηκαν Αβδελιώτες και Σαμαριναίοι μετά την επανάσταση του 1821 και του 1854. Έτσι, τα όρη της Βροντούς μετατρέπονταν τα καλοκαίρια σε ένα απέραντο Βλάχικο λιβάδι. Το σημαντικότερο χωριό τους ήταν σαφώς τα Βλάχικα Καλύβια με δύο συνοικίες, των Αβδελλιώτων και των Γραμμουστιάνων.

Η περιοχή της Βροντούς αποτέλεσε θέατρο ελληνοβουλγαρικών συγκρούσεων κατά το τέλος του 19ου και τις αρχές του 20ου αι. Η απελευθέρωση του 1913, μετά τις νικηφόρες μάχες του ελληνικού στρατού στην Δοϊράνη και το Μπέλες, δεν είχε ως αποτέλεσμα την τελική διευθέτηση των εθνικών ζητημάτων και διεκδικήσεων. Έτσι, όπως και ολόκληρη η ανατολική Μακεδονία, οι Σέρρες και η περιοχή της Βροντούς υπέστησαν τα δεινά της βουλγαρικής κατοχής διάφορες αντιστασιακές ομάδες αριστερών και εθνικοφρόνων ανέβηκαν στο Βουνό, άλλοτε δίνοντας μάχες με τους κατακτητές, άλλοτε – ειδικά προς το τέλος της κατοχής – εμπλεκόμενοι σε εμφύλιες συγκρούσεις. Ήταν το προανάκρουσμα του Εμφυλίου Πολέμου που ερήμωσε τα Βλαχοχώρια της Βροντούς και προκάλεσε την μετοικεσία πολλών κατοίκων του Βουνού. Σήμερα τα Όρη της Βροντούς, μοιρασμένα στους όμορους νομούς Σερρών και Δράμας διέρχονται μια δεύτερη περίοδο ανάπτυξης μέσω της ορθολογιστικής, αν και όχι ακόμη αειφόρου ανάπτυξης των φυσικών πόρων και των διεξόδων που δίνει ο χειμερινός κι εναλλακτικός τουρισμός.

Η Άνω Ορεινή | ΦΩΤΟ: N. Χιωτοπούλου

Εχοντας λοιπόν ως αφετηρία μας τη Θεσσαλονίκην ακολουθούμε το τμήμα της Εγνατίας οδού προς Σέρρες, Προμαχώνα, Βουλγαρία και 6 χλμ. πριν την πόλη συναντούμε, στο φανάρι, πινακίδα προς Περιφερειακή οδό, Δράμα. Στρίβοντας δεξιά αποφεύγουμε το κέντρο των Σερρών και από κει και έπειτα ακολουθούμε τις πινακίδες προς χιονοδρομικό κέντρο Λαϊλιά. Συνολικά θα διανύσουμε από Θεσσαλονίκη 85 χλμ. μέχρι τις Σέρρες και άλλα 28 χλμ. μέχρι το χιονοδρομικό κέντρο. Από Αθήνα να υπολογίζετε κοντά στα 600 περίπου χιλιόμετρα.

Πριν ξεκινήσετε όμως τη διαδρομή σας για τον ορεινό όγκο του Λαϊλιά, σας προτείνουμε να κάνετε μια σύντομη στάση στην Κοιλάδα των Αγίων Αναργύρων. Είναι πάνω στο δρόμο σας

για Λαϊλιά, εκεί που είναι το Κολυμβητήριο των Σερρών και τα καλοκαιρινά τους μαγαζιά. Είναι μια καταπράσινη τοποθεσία με το ρέμα και τα ξύλινα γεφυράκια και μια...καθημερινή συνήθεια για τους κατοίκους της πόλης για τη βόλτα τους, την πεζοπορία, την άθλησή τους.

Ένα περίπου χιλιόμετρο μετά την Κοιλάδα, θα συναντήσετε πινακίδα προς Αρχαία Ακρόπολη. Περάστε και από κει. Είναι τα ερείπια της Βυζαντινής Ακρόπολης των Σερρών με πανοραμική θέα στην πόλη και καφέ - αναψυκτήριο. Στη διαδρομή για την Ακρόπολη είναι και η βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Νικολάου.

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ

Σε απόσταση 10 χλμ. από τις Σέρρες φτάνετε

στην Χρυσοπηγή, από παλιά τόπος παραθέρισης για τους Σερραίους. Στην περιοχή υπάρχει Κέντρο Δασικών Ερευνών και Δασικό Φυτώριο καθώς επίσης και εκτροφείο θηραμάτων.

Υστερά από 4 χλμ. συναντάτε Βενζινάδικο - σε περίπτωση που χρειάζεται να γεμίσετε το ρεζερβουάρ σας - και μετά από 500μ. υπάρχει διασταύρωση όπου δεξιά πηγαίνει προς Ορεινή (3 χλμ.) και αριστερά προς Λαϊλιά (12 χλμ.) και χιονοδρομικό κέντρο (15 χλμ.). Θα περάσω πρώτα από την Ορεινή.

Η Ορεινή βρίσκεται στη νότια πλευρά του Λαϊλιά και αποτελείται από την Κάτω και Άνω Ορεινή. Και τα δυο χωριά συνολικά μετρούν καμάτ 700 κατοίκους εκ των οποίων οι 100 ζουν στην Άνω. Οι περισσότεροι κάτοικοι είναι πλικιωμένοι ενώ

Κάπου στο μέσον της διαδρομής Σέρρες - Χιονοδρομικό, λίγο πριν αρχίσει η δασοκάλυψη. | ΦΩΤΟ: K. Σουλαντίκας

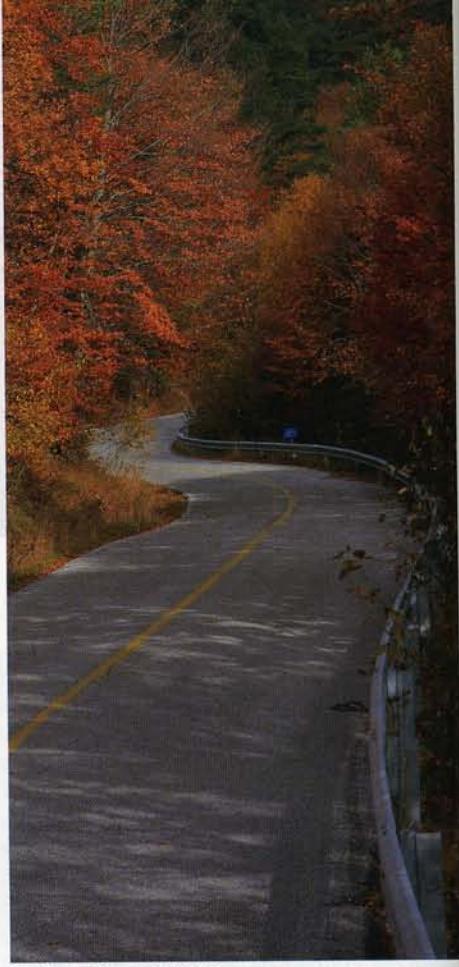

Καλή άσφαλτος...

...υπέροχα χρώματα...

...οδηγικές απολαύσεις.

Μνημεία

Αρχαίο Κάστρο και Μεταλλουργείο

Βρίσκεται ανάμεσα στον δρόμο Σερρών - Βροντούς (190 χιλιόμετρα) και την Ορεινή στην θέση Κουλάτα. Στο σημείο αυτό υψώνεται μεγάλος και απότομος λόφος ο οποίος κυκλώνεται από έναν αρμυτικό περίβολο κτισμένο από αργούς λίθους. Θεωρείται πιθανόν ότι το φρούριο αυτό ιδρύθηκε στα όψιμα ελληνιστικά ή πρώιμα αυτοκρατορικά χρόνια κι ότι εκτός από τον στρατιωτικό έλεγχο του περάσματος προστάτευε και τις παρακείμενες μεταλλουργικές εγκαταστάσεις.

Από την μεταλλευτική δραστηριότητα στην περιοχή προέρχονται υπολείμματα σκωριών και διάφορα θραυσμένα εργαλεία.

Άνω Βροντού

Το σημαντικότερο χωριό της περιοχής που έδωσε το σημερινό όνομα του βουνού έχει πολλές φορές καταστραφεί μέσα στον 20ο αι. με συνέπεια να έχει χαθεί ο παραδοσιακός αρχιτεκτονικός χαρακτήρας του. Παράδειγμα της καταστροφής αυτής ο ερειπωμένος ναός της Παναγίας λη., έξω από το χωριό. Είναι μια Βασιλική κτισμένη περίπου το 1860 με αργούς λίθους και πολύ όμια.

Από το κάτιμα που κατέστρεψε η πυρκαγιά του 1913 σώζονται μόνο οι τοίχοι και κυρίως η κόγχη. Κιμε διατηρούμενος και ενεργός είναι όμως ο ναός του Αγίου Δημητρίου που κτί-

διαθέτει ένα εξαιρετικό ξυλόγλυπτο τέμπλο. Πολύ ενδιαφέρουσες είναι και οι αγιογραφίες (δύο Αρχάγγελοι εκατέρωθεν του Αγίου Γεωργίου και Παναγία ως Πλατυτέρα) πάνω από την είσοδο του ναού.

Το πιο επιβλητικό, όμως, μνημείο του χωριού λόγω του ύψους και του ύψου των καμπάνων του, είναι το τριώροφο καμπαναριό στα ΒΔ. του χωριού. Οικοδομήθηκε το 1870, ενώ οι καμπάνες, έργα της τοπικής βιοτεχνικής παραγωγής, χρονολογούνται στις αρχές του 20ου αι.

Πέτρινα γεφύρια

Αθέατα... αξιοθέατα αποτελούν τα πέτρινα γεφύρια του νομού Σερρών που λόγω ελλιπούς ανάδειξης πρέπει κανείς να ψάξει για να τα βρει.

Κοντά στο χωριό Ορεινή Βρίσκονται 20 περίπου πέτρινα γεφύρια(!) κατασκευασμένα από τοπικό σχιστόλιθο. Κατά τη βιβλιογραφία τα τρία σημαντικότερα γεφύρια της Ορεινής είναι το γεφύρι Σαριγιάρ (κιτρινοτόπι), το γεφύρι της Ορεινής και το γεφύρι της Μπάνιτσας.

Επίσης κατά μήκος της διαδρομής Αχλαδοχώρι - Φατά Πέτρα - Σιδηρόκαστρο, στις βόρειες υπώρειες του Λαϊλιά, υπάρχουν άλλα 13 τοξωτά γεφύρια κατά μήκος του Αχλαδοχωρίτη ποταμού. Κατατοπιστικούς χάρτες των γεφυριών σας παραθέτουμε στις παρακάτω σελίδες του οδοιπορικού.

υπάρχουν και κάποιες οικογένειες με μικρά παδιά. Στην Κάτω Ορεινή υπάρχει δημοτικό σχολείο. Η περιοχή φημίζεται για την παραγωγή πατάτας και τυριού αλλά και για τα φασολάκια. Κατά την περίηγησή μου στην Άνω Ορεινή συνάντησα τον παραγωγό τυριού κ. Προκόπη Ρίτκο και μου μίλησε για τον τρόπο παραγωγής. Το εργαστήριο και το σπίτι του Βρίσκονται δίπλα στο γήπεδο. Ουσιαστικά είναι το τελευταίο σπίτι στην Άνω Ορεινή. Ο κ. Προκόπης δουλεύει μόνο το δικό του γάλα. Τα κατσίκια βοσκούν όσο έχει πράσινο, από μέσα Απριλίου έως τέλη Αυγούστου. Αφού αρμέζει το γάλα, το βάζει κατευθείαν σε παγολεκάνη για να σκοτωθούν τα μικρόβια. Από κει πάει στον κορυφολόγο (φίλτρο με 130 χωνιά), στη συνέχεια στο Βραστήρα και αφού βράσει στους 68 βαθμούς περνάει από τον ψύκτη και πάει στην πίκτρα αφού το φέρει στη θερμοκρασία που χρειάζεται (28 - 34 βαθμούς ανάλογα τον καιρό). Αφού ρίξει την ππιτά που απαιτείται, σε μια ώρα είναι έτοιμο για διαίρεση. Το διαιρεί με τον τυροκόφτη και το βάζει σε καλούπια. Στραγγίζει το τυρί και περιμένει 3-4 ώρες, να πάρει την οδύτητα και να μπει στην άλμη. Θα παραμείνει για 15 ώρες, στους 16 βαθμούς, και μετά θα αρχίσει η συσκευασία στα δοχεία. Αφού γίνει η συσκευασία μπαίνει στο θάλαμο ωρίμανσης για τουλάχιστον 15 ημέρες με θερμοκρασία 17-18 βαθμούς Κελσίου. Το πεντανόστιμο τυρί είναι έτοιμο προς πώληση! Στην Άνω Ορεινή συνάντησα και τον Σάκη Πανταζόπουλο, καθηγητή ΤΕΙ Πληροφορικής. Άφησε πριν 6 χρόνια την πόλη των Σερρών και ανέβηκε με τη σύζυγό του Ευαγγελία στην Άνω

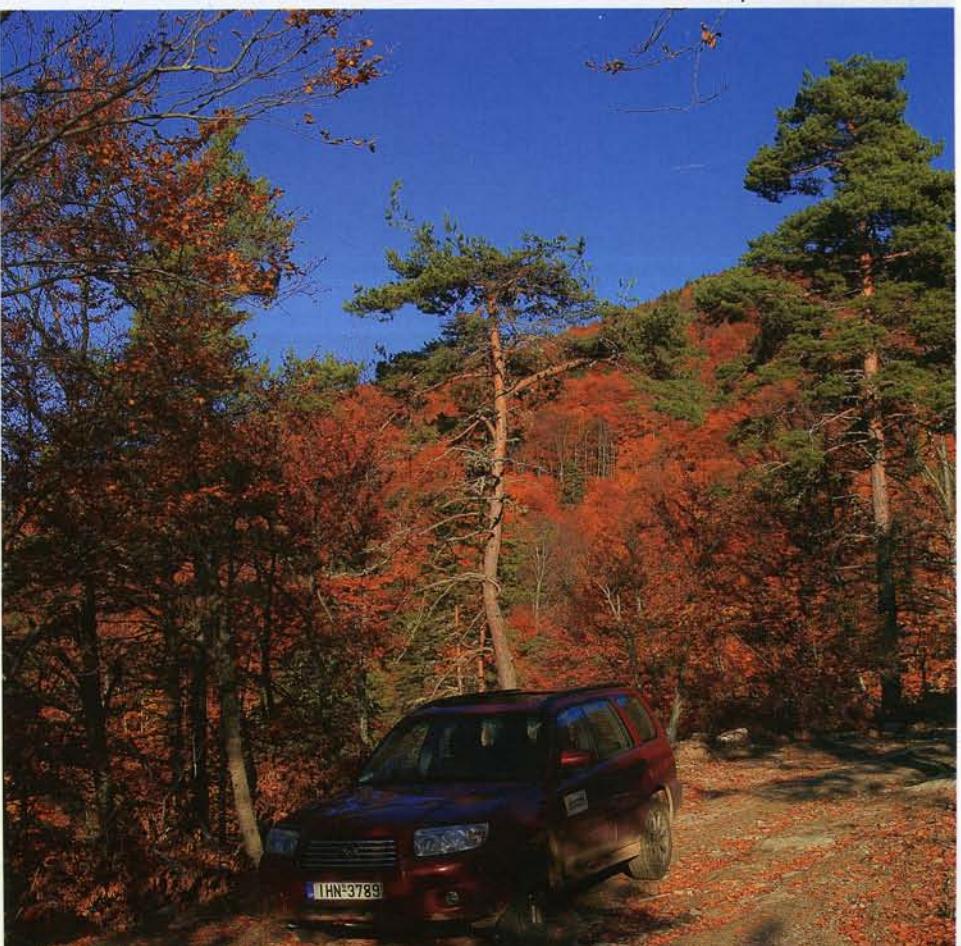
Δάσος μαυρόπευκων με λίγες οξύες στο δρόμο προς το χιονοδρομικό. Μια εικόνα που στο σύνολο του βουνού είναι συνήθως αντίθετη...

Ορεινή. Έχουν και πέντε παιδιά. Η τρέλα του Σάκη είναι η μαγειρική, εδώ και 32 χρόνια! Έφτιαξε λοιπόν εκεί πάνω τους «Δώδεκα Μήνες» (Βλ. Φαγητό & Διαμονή) και δημιουργεί αποκλειστικά παραδοσιακά εδέσματα, Βαλκανικές γεύσεις. Η γάστρα και το πήλινο, η έμπνευση και το μεράκι του Σάκη είναι αυτά που κάνουν τη διαφορά. «Έχουν συνδέσει τον Λαϊλιά μονάχα με το χιονοδρομικό κέντρο, ενώ το βουνό είναι πανέμορφο όλες τις εποχές του χρόνου» μου τονίζει ο Σάκης. Εξ' ου και η ονομασία του μαγαζιού, «Δώδεκα Μήνες». Έκανε και ξενώνα, έφτιαξε και ένα Μουσείο Φυσικής Ιστορίας με φωτογραφίες από όλα τα φυτά του Λαϊλιά. Έκανε προσπάθειες να το επισκέπτονται σχολεία, άλλα όλες πήγαν άκαρπες. Με ξενάγησε και στο ποτάμι Γκόρνα Ράκα της Άνω Ορεινής, με μικρούς καταρράκτες. Είναι αυτό που κατεβαίνει μέχρι την πόλη των Σερρών, την Κοιλάδα των Αγίων Αναργύρων. Και από κει, από τη Γκόρνα Ράκα, συνεχίζει χωματόδρομος 4,5 χλμ. κακής βατότητας - μόνο για τζιπ - που καταλήγει στην «Κανέλα» (Βλ. Διαμονή).

Η Άνω Ορεινή έχει σπίτια παλιά πέτρινα και αξίζει να την επισκεφτείτε. Άλλωστε και ο Σάκης είναι από μόνος του μια αφορμή, ενώ στα μελλοντικά σχέδια του θανάσιμη Λωρίδα που έως τώρα ασχολείται με περιηγήσεις στο βουνό εκτάς δρόμου με 4x4 (Βλ. Δραστηριότητες) είναι να ανοίξει ένα παραδοσιακό καφενείο.

Αφήνω (πίσω μου την Ορεινή και συνεχίζω για το βουνό). Από τη διασταύρωση της Ορεινής, ύστερα από 4,5 χλμ. συναντώ την «Αετόπετρα» (Αιαπέτρα), μια παλιάς οργανωμένη ξενοδο-

...όπως αυτή! | ΦΩΤΟ: Κ. Σουλαντίκας

Οι λιγοστές ερυθρελάτες που κάποτε φύτεψε το δασαρχείο δεν περνούν απαρατήρητες. | ΦΩΤΟ: Κ. Σ.

Δασική θέση αναψυχής «Μπαλτά Τσαΐρ». | ΦΩΤΟ: Ν. Χιωτοπούλου

Antennaria dioica. | ΦΩΤΟ: Γ. Σφίκας

Η περιοχή του Λαι Λιά (όρη της Βροντούς) είναι ένας ορεινός παραμεθόριος όγκος, όπου κυριαρχούν τα δάση της Οξιάς (*Fagus sylvatica*) και της Πλατύφυλλης δρυός (*Quercus frainetto*). Υπάρχουν όμως και δάση ορεινών κωνοφόρων, που συγκροτούνται από μαυρόπευκα (*Pinus nigra*) και δασόπευκα (*Pinus sylvestris*).

Στις χαμπλότερες πλαγιές το κλίμα είναι περιποιητικό, με δροσερά καλοκαίρια και χειμώνα βαρύ, με αρκετές χιονοπτώσεις. Προς τις κορυφές το κλίμα θυμίζει την νότια Σκανδιναβία και τα χιόνια καλύπτουν τα δάση και τα λιβάδια τουλάχιστον τρεις μήνες.

Στην περιοχή φυτώνουν πολλά σπάνια φυτά, ιδίως ενδημικά της Κεντρικής Βαλκανικής ή της Βουλγαρίας ή Κεντροευρωπαϊκά είδη, όπως τα *Antennaria dioica*, *Gynoglossum hungaricum*, *Doronicum austriacum*, *Pulsatilla halleri*, *Gymnocarpium dryopteris*, *Campanula cervicaria*, *Thymus degenerii* κ.λπ. Υπάρχουν επίσης πολλά είδη θηλαστικών, όπως ο λύκος, το ζαρκάδι, το αγριογύρουνο, η βίδρα, το κουνάβι, η νυφίτσα, η αλεπού, ο λαγός, ο σκαντζόχοιρος κ.λπ. ενώ σποραδικά εμφανίζεται και καμιά αρκούδα.

Ο Λαιλιάς είναι πλουσίος επίσης σε αμφίβια και ερπετά, όπως η κιτρινιθομβίνα, ο λοφιοφόρος κρίτωνας, η ονυχοχελώνα, η γραικοχελώνα, η κραμμωτή νεροχελώνα, η στικτή νεροχελώνα, ο λαφίτης κ.λπ. ενώ υπάρχει μεγάλος πλούτος σε έντομα και ιδίως σε πεταλούδες. Για όλα τα παραπάνω η περιοχή έχει περιληφθεί στο δίκτυο Natura 2000.

Doronicum austriacum. | ΦΩΤΟ: Γ. Σφίκας

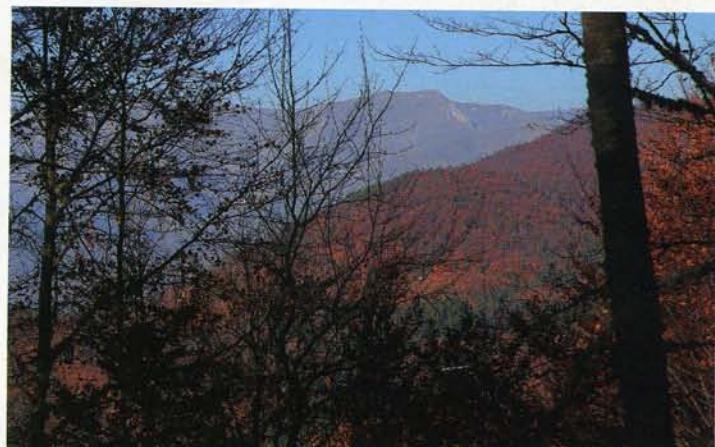

Το δασικό φυλάκιο πριν το «Μπαλά Τσαΐρ». | ΦΩΤΟ: N. Χιωτοπούλου

Η περιοχή Σφαγγώνας, ιδανική θέση αναψυχής. | ΦΩΤΟ: K. Σουλαντίκας

Πικνά δάση καλύπτουν τα βορειοδυτικά του Βουνού. | ΦΩΤΟ: K. Σουλαντίκας

χειακή μονάδα που λειτουργεί από τα Χριστούγεννα του 2007 και δημιούργησε τις βάσεις τόσο για διάμονη στον ορεινό όγκο του Λαϊλιά όσο και για εστίαση και άλλες δραστηριότητες.

Από την «Αετόπετρα» ύστερα από 4,6 χλμ. φτάνω σε διασταύρωση όπου δεξιά πηγαίνει προς το καταφύγιο του ΕΟΣ Σερρών (+ 600μ.), στο κέντρο φεύγει για το χιονοδρομικό (+ 3 χλμ.) και ευθεία οδηγεί προς την τοποθεσία Μπαλά Τσαΐρ (πλατεία ξυλοκόπων). Αυτή η τε-

λευταία διαδρομή μέχρι πρόσφατα ήταν δασικός δρόμος, για τις ανάγκες όμως του Παγκόσμιου Πρωταθλήματος Εντούρου που πραγματοποιήθηκε στο δάσος του Λαϊλιά στις 1-6/9/08, ασφαλτοστρώθηκε. Η συνολική του απόσταση από το σημείο της διασταύρωσης ως το χιονοδρομικό κέντρο είναι 4,2 χλμ.

Το καταφύγιο του ΕΟΣ Σερρών βρίσκεται σε υψόμετρο 1.500μ. και λειτουργεί από το 1960. Ανήκει στο Ορειβατικό Σύλλογο Σερρών, πρόσφατα όμως μισθώθηκε σε ιδιώτες οι οποίοι του έδωσαν ένα φρεσκάρισμα, ενώ στα καλοκαιρινά τους σχέδια είναι να δημιουργήσουν στον εξωτερικό χώρο και ένα μικρό πάρκο δραστηριοτήτων (βλ. Διαμονή).

Έχοντας ως αφετηρία μας για τις χιλιομετρικές αποστάσεις την «Αετόπετρα», ύστερα από 3 χλμ. στρίβουμε αριστερά προς Λυκόλοφο. Υπάρχει σχετική πινακίδα, είναι χωμάτινη διαδρομή μέτριας βατότητας, η οποία προτείνεται και για πεζοπορία. Ύστερα από 2,5 χλμ. στρίβουμε αριστερά 180 μοίρες και στα 200μ. φτάνουμε στο παλιό πυροφυλάκιο. Από κεί έχουμε πανοραμική θέα προς την Κάτω Ορεινή, την Κερκίνη και αν έχει καλή ορατότητα μέχρι και το Άγιο Όρος.

Πάλι από την «Αετόπετρα» και ύστερα από 3,8 χλμ. πάνω στον κεντρικό άξονα που οδηγεί στο χιονοδρομικό κέντρο, φτάνουμε στο Δασικό Φυλάκιο. Από κεί αριστερά έκεινει η χωμάτινη διαδρομή «Βίλα Παντζάρι» που συνεχίζει για το Λυκόλοφο, μέσα στο δάσος. Η διαδρομή προτείνεται για τζιπ και είναι υπέροχη.

Στα 4,2 χλμ. από την κεντρική οδό συναντάμε στα δεξιά μας χωμάτινη διαδρομή. Δεν υπάρχει σχετική σήμανση, ακολουθώντας όμως το δρόμο για 500μ. και στη συνέχεια καμιά διακο-

Κατασκήνωση

Στην περιοχή κατασκηνώνουν τόσο στην Πλατεία Ξυλοκόπων όσο και στο δάσος, όπου υπάρχει ιερό χώρος αναψυχής, πέτρινη Βρύση, κίосκια, τα οποία όσο και στο Δασικό Φυλάκιο Σερρών, είναι χώρος αναψυχής με τουαλέτες. Βεβαίως, όσοι επιχειρείτε την ελεύθερη κατασκήνωση, πάντα απ' όλα πρέπει ΝΑ ΣΕΒΕΣΤΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, να μην πετάτε σκουπίδια και δεσμόκος να την ανάβετε φωτιά!

ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΤΕΤΡΑΚΙΝΗΤΟ ΟΧΗΜΑ ΚΑΙ ΜΗ

Παρακάτω θα διαβάσετε κάποιες διαδρομές που ακολουθήσαμε με το τετρακίνητο όχημα 4x4 του Θανάση Λωρίδα αλλά και κάποιες που γίνονται και με συμβατικό όχημα.

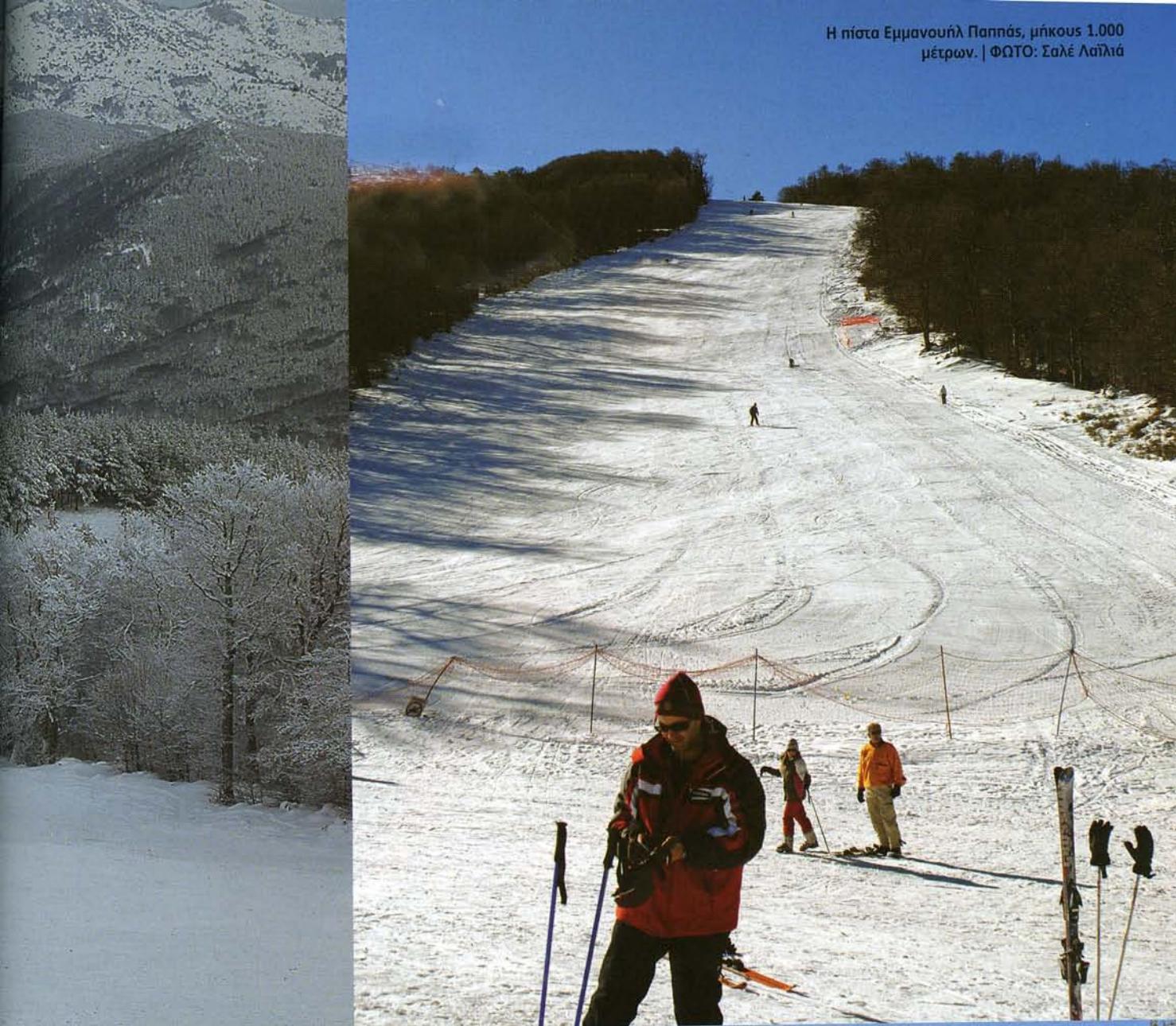

Σαψαλώθικα με το χιονοδρομικό!!! | ΦΩΤΟ: Σαλέ Λαϊλιά

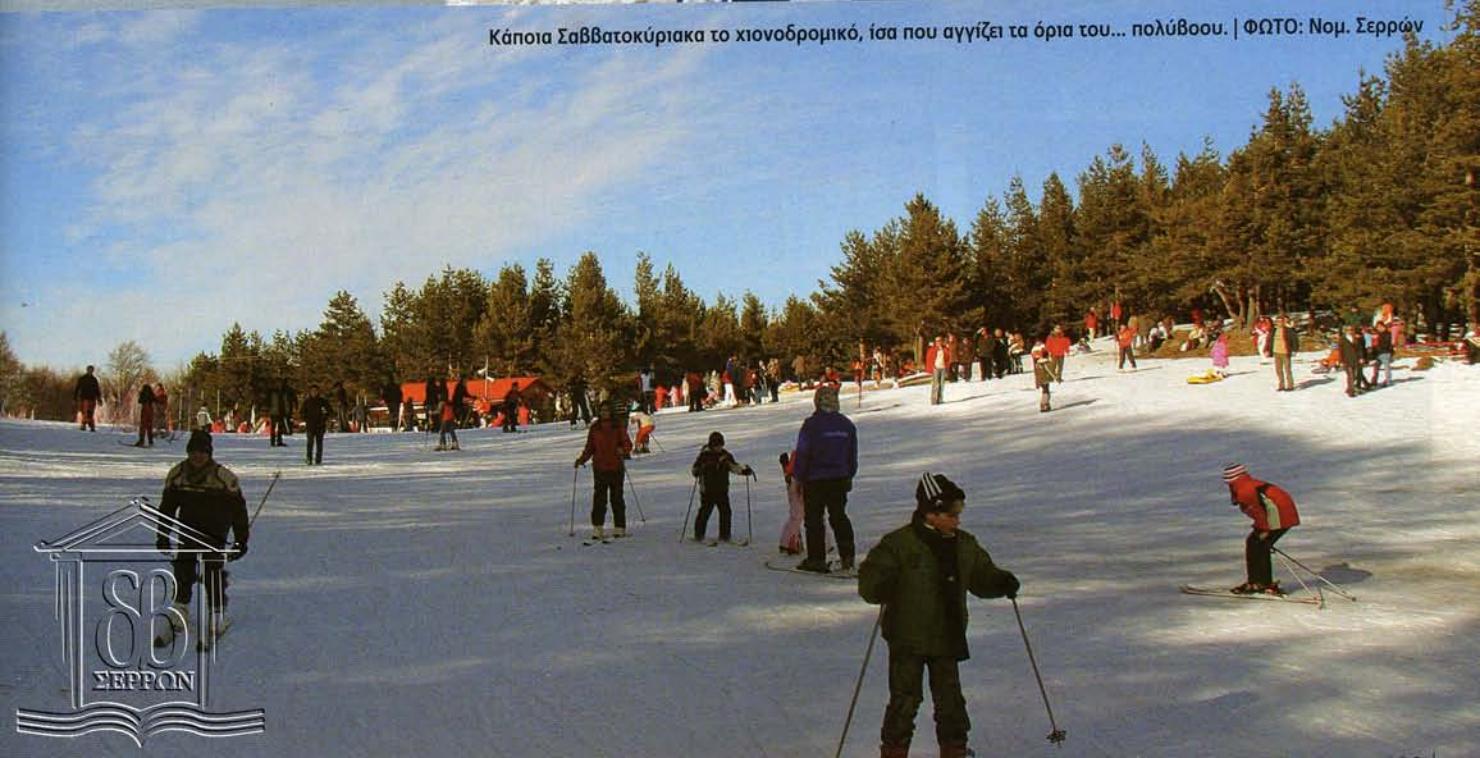
Το σαλέ Λαϊλιά. | ΦΩΤΟ: Νομ. Σερρών

Η πίστα Εμμανουήλ Παππά, μήκους 1.000
μέτρων. | ΦΩΤΟ: Σαλέ Λαϊλιά

Κάποια Σαββατοκύριακα το χιονοδρομικό, ίσα που αγγίζει τα όρια του... πολύθοου. | ΦΩΤΟ: Νομ. Σερρών

Το ιστορικό Χ/Κ του Λαιλιά βρίσκεται τα δύο τελευταία χρόνια σε σταθερά ανοδική πορεία μετά από «χειμέρεις νάρκες» ετών... | ΦΩΤΟ: Νομ. Σερρών

σαριά μέτρα πεζοπορικό μονοπάτι, φτάνουμε στο εκκλησάκι της Ανάληψης, κτισμένο μέσα σε βράχο. Από 'κει φαίνεται και η κορυφή του Λαιλιά από τη νότια πλευρά της.

Στα 4,6 χλμ. φτάνουμε στο τρίστρατο που περιγράψαμε και πιο πάνω: δεξιά προς καταφύγιο, στο κέντρο προς χιονοδρομικό και ευθεία - αριστερά προς Μπαλτά Τσαΐρ. Πηγαίνουμε αριστερά. Ύστερα από 1,4 χλμ. φτάνουμε στο Δασικό Φυλάκιο Σερρών, χώρο αναψυχής και σημείο κατασκήνωσης. Εκεί βρίσκεται και το εκ-

κλουσάκι της Κοίμουσας της Θεοτόκου όπου γίνεται πανηγύρι τον Δεκαπενταύγουστο.

Στο 1,7 χλμ. αριστερά, χωματόδρομος καλής βατόπτης οδηγεί στο Καπνόφυτο και στη συνέχεια πιο μακριά σε ασφαλτόδρομο για τα Λουτρά Σιδηροκάστρου, τα Λουτρά Αγγίστρου, το Οχυρό Ρούπελ κ.ά. Σε εκείνο το σημείο θα κάνετε μια στάση γιατί έχει μια όμορφη λίμνη ούλα!

Στα 2,2 χλμ. φτάνετε στη θέση «Σφαγγώνας», Διατηρητέο Μνημείο Φύσης με έκταση 39 στρέμματα. Το μικρό μονοπάτι με το ξύλινο φρά-

κτη αξίζει να το περπατήσετε και να αφουγκραστείτε tous ήχους της φύσης!

Στο 2,4 χλμ. φτάνετε στη θέση «Μπαλτά Τσαΐρ», δηλαδή στην Πλατεία Ξυλοκόπων. Εκεί κάθε Δεκαπενταύγουστο πραγματοποιείται το Αντάμωμα των Βλάχων. Ο δασικός αυτός χώρος αναψυχής με τους ξύλινους πάγκους και τα κιόσκια αποτελεί έναν ακόμη χώρο για κατασκήνωση. Από εκεί φαίνεται η κορυφή του Λαιλιά με το πυροφυλάκιο (1.849 μ.) καθώς και το τέρμα του αναβατήρα.

Κάποια στιγμή... θα μάθει. | ΦΩΤΟ: Νομ. Σερρών

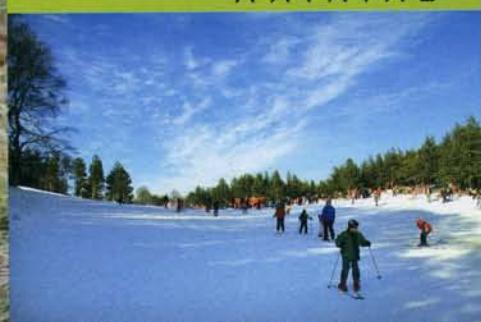
«Οικογενειακή» η ατμόσφαιρα στα δύο - τρία μαγαζάκια ενοικίασης εξοπλισμού. | ΦΩΤΟ: Ν. Χιωτοπούλου

Οι Σέρρες...είναι απόλαυση!

ΛΑΪΛΙΑΣ

Ότι αναζητάς από ένα ταξίδι είναι εδώ. Στον πανέμορφο Νομό Σερρών. Με το εξαίσιο δάσος του Λαιλιά, μόλις 25 χλμ από την πόλη των Σερρών. Ένα ορεινό παράδεισο σπάνιας ομορφιάς που προσφέρει πλήθος από εναλλακτικές δραστηριότητες για μικρούς και μεγάλους. Με σπάνια χλωρίδα και πανίδα και το χιονοδρομικό του κέντρο για όσους αγαπούν τα χειμερινά σπορ, ο Λαιλιάς είναι απόλαυση, όλες τις εποχές του χρόνου.

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΕΡΡΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Μεραρχίας 36, ΤΚ 62 110 Σέρρες, Τηλ. 2321 350 375 & 2321 350 450
Fax 2321 083 375 e-mail. tourismos@naserron.gr • www.naserron.gr

Η ομορφιά είναι στη φύση μας!

Ακόμα κι αν δεν κάνετε σκι, αξίζει να ανεβείτε εδώ πάνω μόνο για τη θέα. | ΦΩΤΟ: N. Χιωτοπούλου

Η Πλατεία Ξυλοκόπων αποτελεί και αφετηρία για πεζοπορικές και ποδηλατικές διαδρομές μέσα στο δάσος.

Επτακόσια μέτρα από την Πλατεία, ξεκινά μονοπάτι τσιμεντένιο στην αρχή και στη συνέχεια γίνεται χωμάτινο, όπου φτάνει στη θέση «Καλλιθέα», που όπως προδίδει και το όνομά της θα έχετε καλή θέα! Φαίνεται ο Όρβηλος και πιο πίσω τα όρη της Βουλγαρίας. Στη διαδρομή για Καλλιθέα υπάρχουν γενικώς μονοπάτια μισού περίπου χιλιομέτρου το καθένα, ιδανικά

για πεζοπορία και ορεινή ποδηλασία.

Στα 2,7 χλμ. αριστερά ξεκινάει χωματόδρομος που φτάνει στο Βράχο της Κατίγκας. Στην αρχή του δρόμου θα δείτε μια μικρή πινακίδα «Αφίέρωμα στο Σάκη Καπαθανασίου 24/12/1988». Ακολουθείστε το μονοπάτι που ύστερα από 10 περίπου λεπτά θα φτάσετε στο Βράχο απ' όπου πήδηξε και αυτοκτόνησε η Κατίγκω για να μην παντρευτεί το Μωάμεθανό. Ο Βράχος βρίσκεται στο κείλο μιας βαθιάς χαράδρας, η θέα από κεί πάνω συναρπάζει ενώ η περιοχή χρησιμοποιεί-

ται και ως αναρριχητικό πεδίο. Στον κεντρικό δρόμο, απέναντι από το μονοπάτι για το Βράχο της Κατίγκας, βρίσκεται η πίστα δρόμου αντοχής και διάθλου «lang lauf» του χιονοδρομικού κέντρου, μήκους 10 χλμ. και πλάτους 4 μέτρων. Στη συνέχεια του κεντρικού δρόμου, υπάρχει πινακιδάκι ποδηλατόδρομου, ενώ από εκείνο το σημείο ο χωματόδρομος μέτριας έως κακής βατότητας - μονάχα για τζιπ - καταλήγει στην Άνω Βροντού ύστερα από μιάμιση περίπου ώρα. Στα μέσα της διαδρομής δεξιά πηγαίνει προς Κάτω

Μονοπάτια

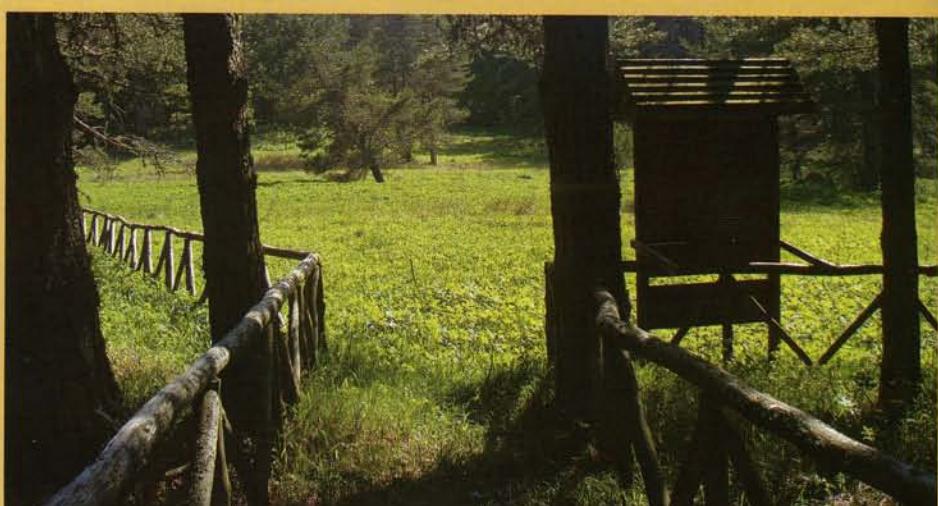
Όλες τις εποχές του χρόνου, εκτός ίσως από το χειμώνα, το Βουνό προσφέρεται για πεζοπορία σε πανέμορφα μονοπάτια. Αναμφισβήτητα η καλύτερη εποχή για πεζοπορία είναι το φθινόπωρο, τότε που και οι θερμοκρασίες είναι ιδανικές και τα χρώματα της φύσης μαγεύουν!

- Από το καταφύγιο του ΕΟΣ Σερρών ξεκινούν δύο μονοπάτια: το μονοπάτι 1 διασχίζει το δάσος, περνάει από την κορυφογραμμή και καταλήγει στην κορυφή του Λαϊλιά ύστερα από περίπου 1 ώρα. Το μονοπάτι 2 διασχίζει τη νότια πλευρά του Λαϊλιά, περνάει από Βράχια και καταλήγει στην κορυφή ύστερα από μιάμιση ώρα. Το μονοπάτια είναι σηματοδοτημένα, χρειάζονται όμως στα γενικό φρεσκάρισμα, το οποίο είναι στα άμεσα σχέδια του Φίλιππου, του Μικέλη και του Άκη, των παιδιών που μίσθωσαν πρόσφορτα το καταφύγιο.

- Στη θέση Σωαννώνας, μικρό μονοπάτι με ξύλινο σφράγιδη. Το περιγράφαμε στην ενότητα «Αινιδρότητας με τη μοναδική όχημα και μπ».

- Από το Μπαλτά Τσαΐρ (Πλατεία Ξυλοκόπων) στο δρόμο για τη θέση Καλλιθέα υπάρχουν μονοπάτια 500 περίπου μέτρων, μέσα στην καρ-

διά του δάσους. Το ίδιο συμβαίνει κι αν ξεκινήσετε για το Βράχο της Κατίγκας. Τα μονοπάτια καταλήγουν στην Πλατεία Ξυλοκόπων.

Όταν λιώσουν τα χιόνια, η χιονοδρομική πίστα γίνεται πίστα για jeeping... | ΦΩΤΟ: N. Χιωτοπούλου

Ορεινή. Τέλος, ο κεντρικός δρόμος καταλήγει στο χιονοδρομικό κέντρο. Για την Άνω Βροντού, θα πρέπει να κατεβείτε στην πόλη των Σερρών και από κει να ακολουθήσετε τον ασφαλτόδρομο 32 χλμ. με στροφές. Η Άνω Βροντού φημίζεται για τις πατάτες της, ενώ 5 χλμ. έξω από το χωριό λειτουργεί και Πάρκο Δραστηριοτήτων Εναλλακτικής Μορφής Τουρισμού σε μια έκταση 60 στρεμμάτων (βλ. Δραστηριότητες).

ΤΟ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Το χιονοδρομικό κέντρο Λαϊλιά βρίσκεται στη βόρεια πλευρά, μέσα σε δάσος από οξύες και μαυρόπευκα. Ξεκινάει από τα 1.600μ., εκεί όπου υπάρχουν τρία καταστήματα ενοικίασης εξοπλισμού και δύο σχολές. Λίγο πιο πάνω είναι οι εγκαταστάσεις του ΕΟΣ Σερρών και στο τέλος της πίστας έχουν γίνει τουαλέτες και ένα αναψυκτήριο.

Το χιονοδρομικό κέντρο διαθέτει μία πίστα (Εμμανουήλ Παππάς) 1.000 μέτρων και πλάτους 60

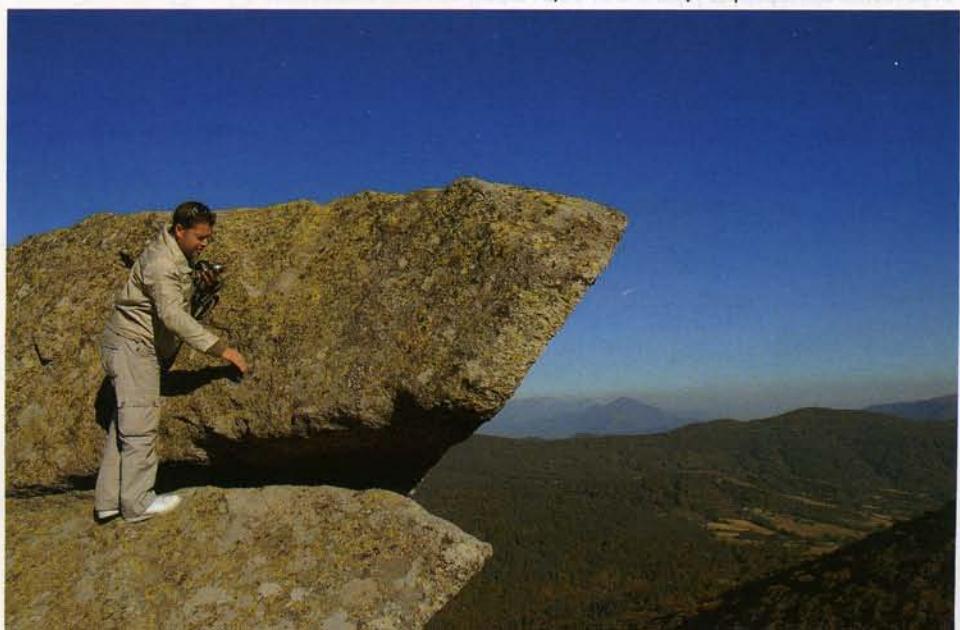
μέτρων, η οποία εξυπηρετείται από ένα συρόμενο λιφτ και ένα παιδικό. Είναι ιδανικό για οικογένειες και φιλικό τόσο προς τους έμπειρους σκιέρ όσο για τους... αμύπτους. Επειδή είναι μικρό κέντρο, δίνει βάση περισσότερο στη φύση και λιγότερο στη χιονοδρομία.

Υπάρχει επίσης η δυνατότητα ενοικίασης χιονοσκούτερ (snowmobile) για διαδρομές μέσα στο δάσος, στο Μπαλτά Τσαΐρ.

Το χιονοδρομικό κέντρο λειτουργεί Παρασκευή - Σάββατο - Κυριακή, όλες τις γιορτές και αργίες.

Σημεία Θέας

- Από την Αρχαία Ακρόπολη, 1 χλμ. από τις Σέρρες και στην αρχή του δρόμου για τον Λαϊλιά, έχετε πανοραμική θέα στην πόλη.
- Από το παλιό πυροφυλάκιο στη θέση Λυκόλοφος φαίνεται η Ορεινή, ο Όρβηλος, η λίμνη Κερκίνη και όταν έχει καθαρή ατμόσφαιρα και ο Άθως.
- Από το εκκλησάκι της Ανάλωψης φαίνεται η νότια πλευρά του Λαϊλιά και η Ορεινή.
- Από τη θέση Μπαλτά Τσαΐρ (Πλατεία Ξυλοκόπων) βλέπουμε την κορυφή του Λαϊλιά Προφήτης Ηλίας με υψόμετρο 1.849 μ., το Πυροφυλάκιο και το τέρμα του λιφτ.
- Από τη θέση Καναθέα φαίνεται ο Όρβηλος, πιο πάνω η Βουλγαρία και αριστερά το χωριό Καπνόφυτο. Άλλη μια θέση θέας είναι και ο βράχος της Κατίγκας.
- Από τα σαλέ του χιονοδρομικού φαίνεται η πίστα εναλλαγής την πίστα και το πυροφυλάκιο φαίνεται το σαλέ, η Βουλγαρία, ο Ήρμος, η Άνω Βροντού.

Ο βράχος της Κατίγκας. | ΦΩΤΟ: N. Χιωτοπούλου

Το Καπνόφυτο και στο Όρβηλος. | ΦΩΤΟ: K. Σουλαντίκας

Απέχει 28 χλμ. από τις Σέρρες.

Όσον αφορά το σαλέ του χιονοδρομικού, είναι ανακαινισμένο με μεγάλες τζαμαρίες που έχουν θέα την πίστα, το οποίο ενοικιάζει ιδιώτης (ο Νάκνς Πουρνατζόγλου) και σερβίρει καφέ, ζεστές σοκολάτες, ποτά αλλά και φαγητά (τηλ. 23210 58783).

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η περιοχή όπως είπαμε προσφέρεται για αρκε-

Οι μοναδικές βραχομορφές γύρω από τη Φαιά Πέτρα. | ΦΩΤΟ: K. Σουλαντίκας

τές δραστηριότητες όλες τις εποχές του χρόνου. Το χειμώνα είναι η χιονοδρομία, οι διαδρομές τόσο στο Λαϊλιά όσο και μακρύτερα εντός του νομού. Το φθινόπωρο, την άνοιξη και το καλοκαίρι η πεζοπορία, η ορεινή ποδηλασία, οι περιηγήσεις εκτός δρόμου. Για αυτές απευθυνθείτε στο Θανάσι Λωρίδα ο οποίος με το δικό του τζίπ, ένα Cherokee 4x4 εξοπλισμένο κατάλληλα, σας δίνει τη διέξοδο που ψάχνετε μακριά από τη ρουτίνα της πόλης. Απαραίτητα στοιχεία για να

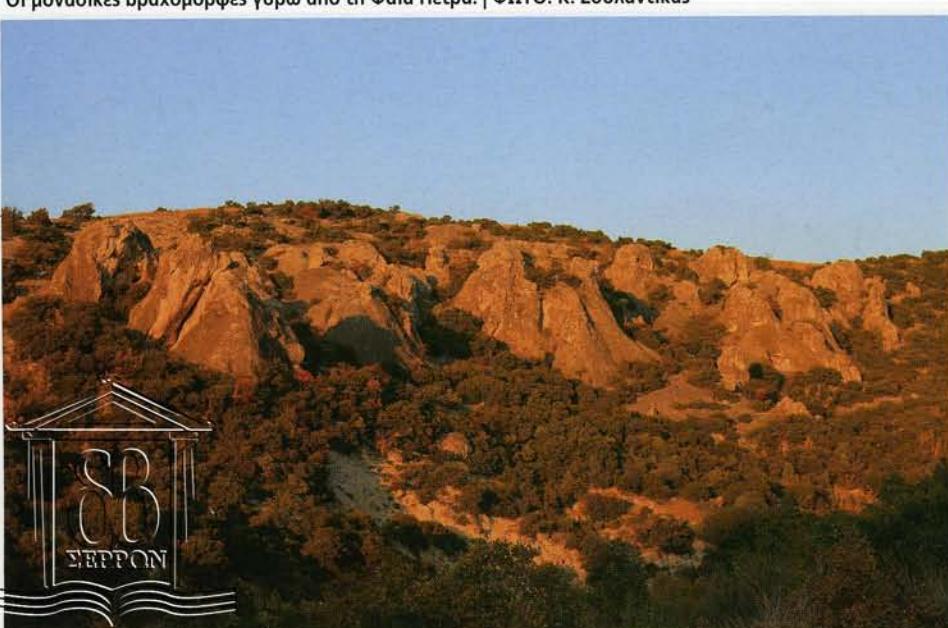
συμμετάσχετε είναι η καλή σας διάθεση, η κλίση προς την περιπέτεια, η αγάπη για τη φύση και η όρεξη για ανεπανάληπτες εμπειρίες! Αν έχετε στην κατοχή σας τζίπ μπορείτε να τον ακολουθήσετε (τηλ. 23210 23993, 6936 169060, www.4x4gr.gr).

Για ενοικίαση ποδηλάτων, εξοπλισμού σκι και χιονοσκούτερ είναι η «Snowflake» (www.snowflake.gr) πάνω στο χιονοδρομικό, η «Expert Sport» (www.expertsport.gr) για σκι, ενώ για περιηγήσεις με άλογα απευθύνεστε στην «Αετόπετρα» και στην παραδοσιακή ταβέρνα «Χαγιάτι» (Βλ. Φαγητό).

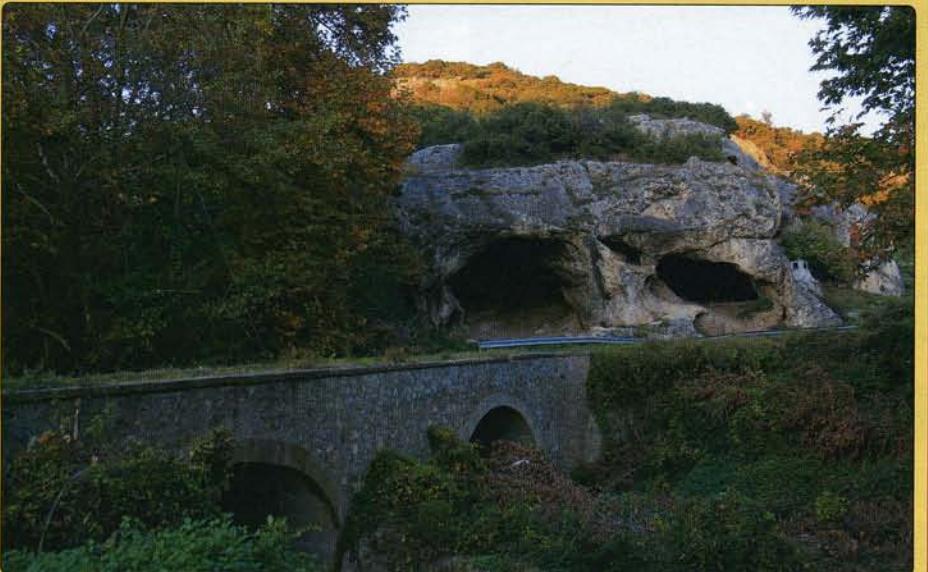
Όσον αφορά το Πάρκο Δραστηριοτήτων Εναλλακτικής Μορφής Τουρισμού, 5 χλμ. έξω από την Άνω Βροντού, μέσα σε μια έκταση 60 στρεμμάτων, έχετε τη δυνατότητα να κάνετε ελεύθερη ιππασία, υπάρχει στίβος περιπέτειας με αναρρίχηση, ραπέλ, εναέρια διαπέραση, flying fox, θιβετιανή γέφυρα, ειδικός χώρος για τοξοβολία, σκοποβολή, paintball, υπαίθρια κατασκήνωση κ.ά. Το Πάρκο έχει βόρεια τον Όρβηλο, νότια το Μενοίκιο και δυτικά τον Λαϊλιά. Υπάρχει επίσης και δυνατότητα για διαμονή (τηλ. 23210 35375, 6974 700134).

ΧΩΜΑΤΙΝΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΑΠΟ ΤΟ Χ/Κ ΠΡΟΣ ΚΑΠΝΟΦΥΤΟ

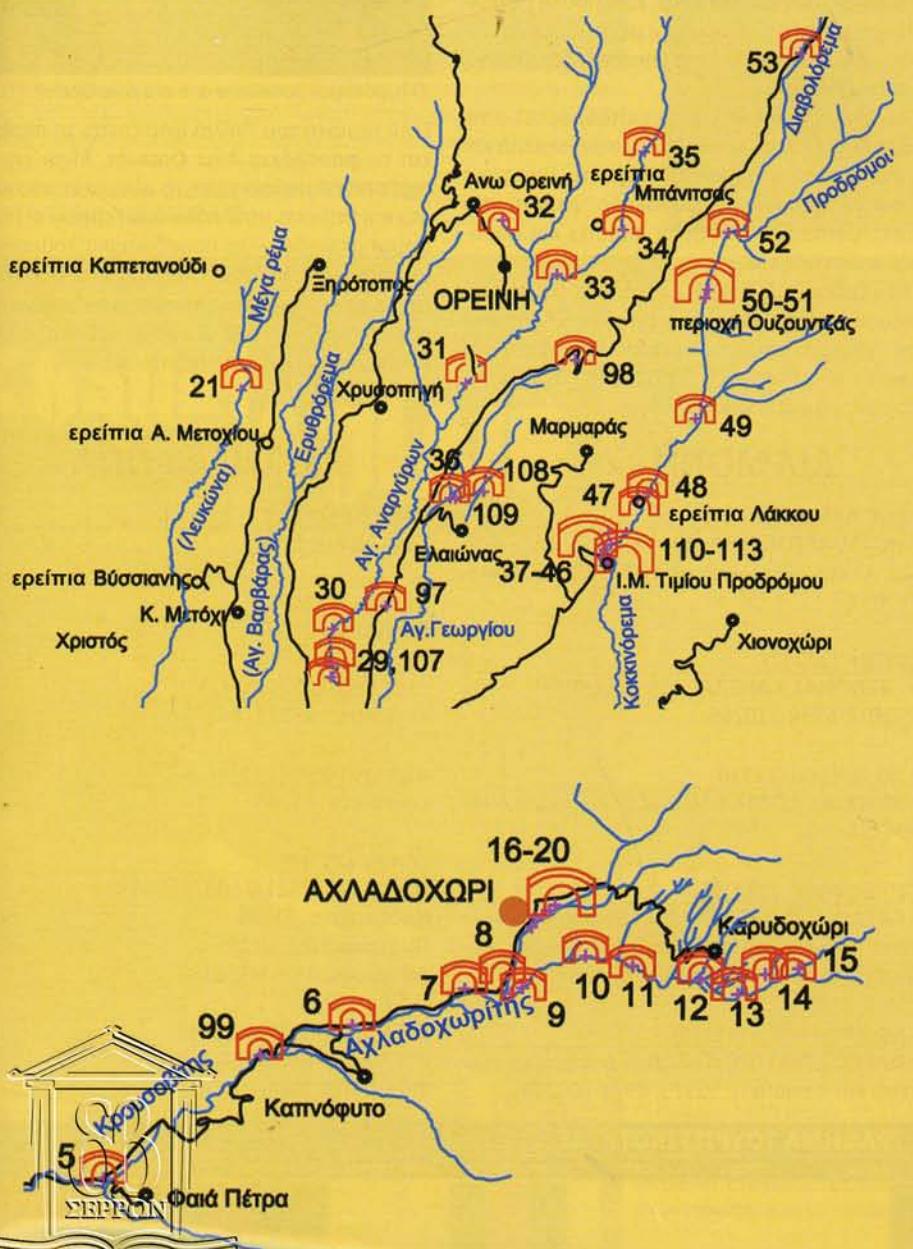
Αν δεν κάνετε αυτή τη διαδρομή, δεν θα μπορείτε να λέτε ότι έχετε ολοκλωρώμενη εικόνα του όρους Λαϊλιάς. Όσοι λοιπόν δεν αρκείστε στις ομορφιές του χιονοδρομικού και των περί αυτό τοποθεσιών, σπεύστε να γνωρίσετε τις βορει-

ΤΑ ΠΕΤΡΙΝΑ ΓΕΦΥΡΙΑ ΤΗΣ ΟΡΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΧΛΑΔΟΧΩΡΙΟΥ

Ένα από τα 13 πέτρινα γεφύρια της διαδρομής Σιδηρόκαστρο - Αχλαδοχώρι. | ΦΩΤΟ: Κ. Σουλαντίκας

οδυτικές απολήξεις του Βουνού που είναι από ενδιαφέρουσες έως και... αποκαλυπτικές γι' αυτούς που ενθουσιάζονται με τα ανεξερεύνητα. Ένας καλοπατημένος, στο μεγαλύτερο του μέρος φαρδύς και πίπινων κλίσεων, άνετος χωματόδρομος ξεκινάει κοντά στην τοποθεσία Σφαγιώνας «κάτω» από το χιονοδρομικό και μας βγάζει σε 17 χιλιόμετρα (14 χλμ. δασικού δρόμου και 3 χλμ. ασφάλτου από το χιονοδρομικό μέχρι το ξεκίνημα του χωματόδρομου) στο χωριό Καπνόφυτο και έπειτα στην ασφάλτινη οδό που συνδέει τα χωριά Καρυδοχώρι - Αχλαδοχώρι - Καπνόφυτο - Φαιά Πέτρα της Βόρειας πλευράς του Βουνού με την βορειότερη παραμεθόρια κωμόπολη της περιοχής, το παράξενο και διαφορετικό Σιδηρόκαστρο.

Η πορεία μάς αποκαλύπτει ένα σπάνιας ομορφιάς και υγείας μεικτό δάσος οξυάς - δασικής πεύκης που καλύπτει σχεδόν όλο το ΒΔ μέτωπο του Βουνού. Σε όλες τις διασταυρώσεις που θα συναντήσουμε θα πάμε δεξιά. Στην πρώτη, μόλις 1 - 1,5 χλμ. από την είσοδο στο χωματόδρομο, βρίσκονται εντελώς αφομοιωμένα και καμουφλαρισμένα τα λείψανα ενός παλιού τούρκικου χωριού. Είναι εντυπωσιακό πόσο το έχει καταπίει η φύση μέσα σε μόλις 120 ή 150 χρόνια! Το σημείο θέας του κάμπου του Αχλαδοχωρίου σηματοδοτεί την κατάβασή μας στο Καπνόφυτο και στο αντικρυνό όρος Όρβηλος. Οι οξύες αντικαθίστανται με βελανιδιές και ποικιλία χαμηλών φυλλοβόλων δέντρων ώσπου, βγαίνουμε στον ασφάλτινο δρόμο που ενώνει τα χωριά της κοινότητος Αχλαδοχωρίου με την κωμόπολη του ακριτικού Σιδηρόκαστρου. Τα 14 χλμ. αυτού του δρόμου ήταν για μας η αποκάλυψη μιας από τις πιο ενδιαφέρουσες οδηγικά διαδρομές που έχουμε κάνει ποτέ!!!

Μας έκανε εντύπωση να καλή του χάραξη, η μπδενική του κίνηση και το καλό του οδόστρωμα, αναλογικά με το πόσο αραιοκατοικημένους και ακριτικούς οικισμούς ενώνει. Ζωρότερη όμως εντύπωση, μας έκανε η ιδιαίτερη μορφολογία του τοπίου.

Περίεργοι, άκρως ενδιαφέροντες γεωλογικοί σχηματισμοί μικρής κλίμακας χαρίζουν το στοιχείο της έκπληξης σε όποιον οδηγεί για πρώτη φορά α' αυτά τα μέρη. Η πλούσια βλάστηση που καλύπτει την όχθη του Αχλαδοχωρίτη και τους γύρω λόφους, διακόπτεται άλλοτε από καμπυλωτούς, σκούρους σταχτί βράχους, γεμάτους διαμπερείς τρύπες και κοιλώματα (δεν είναι τυχαίο που το παρακείμενο χωριό ονομάζεται Φαιά Πέτρα) και άλλοτε από επίπεδες επιφάνειες σχεδόν λευκών ή υποκίτρινων μαλακών πετρωμάτων. Και όλα αυτά διαμέσου 13 γεφυριών εωσότου καταλήξουμε στην άκρως ενδιαφέρουσα ακριτική κωμόπολη του Σιδηρόκαστρου, με την οποία θα ασχοληθούμε εκτενώς σε επόμενο τεύχος. Αυτά, στο πουθενά των βορειοδυτικών ποδιών του Λαϊλιά, μόνο για λίγους, μόνο για εσάς!

Ευχαριστούμε τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών (και συγκεκριμένα τους κύριους Καρυπίδη και Σύρπα) καθώς επίσης τον Ιορδάνη Πουρναρτζόγλου και τον Θανάση Λωρίδα για τη βοήθεια που μας προσέφεραν στην πραγματοποίηση αυτού του οδοιπορικού.

Σαλέ Λαιλιά.

Στην περιοχή του Λαιλιά αλλά και γενικότερα στις Σέρρες, να είστε σίγουροι ότι θα φάτε καλό φαγητό το οποίο συνοδεύεται από την ανάλογη εξυπηρέτηση!

Ανεβαίνοντας από Σέρρες προς Λαιλιά, στο 14,5 χλμ. στη διασταύρωση για Ορεινή, η ταβέρνα «Καταφύγιο» (τηλ. 23210 56579) με παραδοσιακές γεύσεις μαγειρέμενες μερακλίδικα. Σούβλα, αρνί, ψωτά, μελιτζάνες ψωτές κ.ά. είναι μερικά από τα φαγητά της ταβέρνας «Καταφύγιο» π οποία λειτουργεί Σάββατο, Κυριακή.

Στο 17ο χλμ. Σερρών – Λαιλιά η παραδοσιακή ταβέρνα «Χαγιάτι» (τηλ. 6944 316612, 6949 127304) του Γιώργου Ζαχαρούδη και Νίκου Γλουφτσού. Φτιαγμένη με πέτρα και ξύλο, τζάκι και μεγάλο μπαλκόνι με θέα, θα γευτείτε κρέατα Ορεινής, πατάτες Ορεινής ή Βροντού, βουβάλι Κερκίνης, ψωμί σε φούρνο με ξύλα. Δοκιμάστε βλάχικο (ψαχνό από κοτόπουλο, μοσχάρι και κοιρινό σε αλουμινόχαρτο, κοκκινιστό βουβάλι, κοιρινό ρολό με πιπεριά και μπέικον, σπιτικές πατάτες, εξοχικό (αρνάκι στη λαδόκολλα), κότσι, σούβλα και ψωτά. Είναι ανοιχτά, Παρασκευή – Σάββατο – Κυριακή, γιορτές και αργίες ενώ Σάββατο μεσημέρι παίζει ζωντανή ελληνική μουσική.

Στο 18ο χλμ. π «Βίγλα» (τηλ. 6974 118810) ταβέρνα με θέα όπως προδίδει και το όνομά της.

Κάνει νόστιμα ψωτά με σπέσιαλ τα μπιφτέκια.

Στην Άνω Ορεινή οι «Δώδεκα Μήνες» (τηλ. 6947 394322) σερβίρουν αποκλειστικά βαλκανικές γεύσεις.

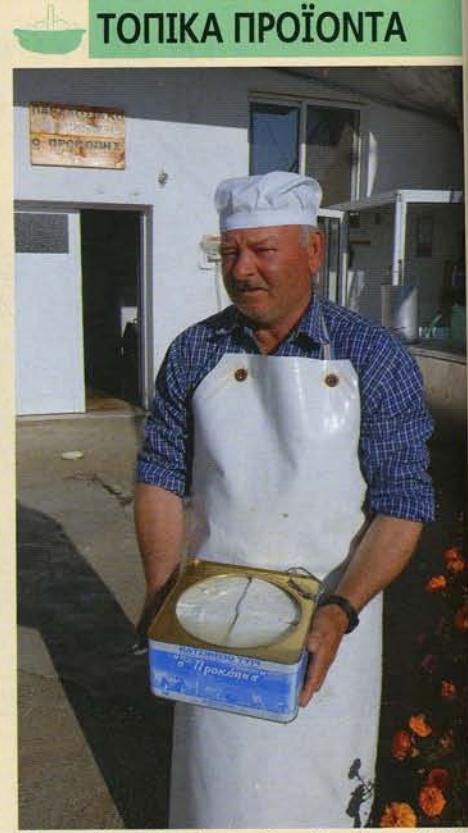
Ο Σάκης προτείνει πλιεσκαβίτσα (μπιφτέκι με ψιλοκομμένο κρέας ή χοντροκομμένο κιμά ζυμωμένο με πράσο, κρεμμύδι, μυρωδικά και τραχανά), ράντοβα (κρέας από μοσχάρι ή έλαφι ψυμένο στο πόλινο με κρασί και μυρωδικά σερβιρισμένο με κόκκινες πιπεριές), καρβαβίτσα (ντόπιο λουκάνικο Άνω Ορεινής), μαρινάτο (τυρί που ωριμάζει σε ελαιόλαδο με ρίγανη, θυμάρι και δεντρολίθανο) κ.ά. Θα πιείτε κόκκινα κρασί δικής του ή φίλων του παραγωγής, ταϊόπουρο, χτυπό ούζο. Είναι ανοιχτά

μέχρι τη δύση του ηλίου, ενώ Τρίτη και Πέμπτη κλειστά.

Στο 19ο χλμ. στην «Αετόπετρα» (τηλ. 23213 00933) για μαγειρευτά (κυνήγι, αρνάκι, κόκορα κρασάτο), συντελε σαλάτας, φαρονέφρι με δαμάσκηνα, αρνάκι με βερίκοκα αλλά και μακαρονάδες, σούπες και όλα της ώρας.

Στο 19,5 χλμ. (+ 4 χλμ. χωματόδρομος) στην «Κανέλα» (τηλ. 6932 950107) για μαγειρευτά και ψωτά. Λαχανοτολμάδες, σταμνάτο (κρεατικά διάφορα στο τζάκι), φασολάδα ψημένη στο τζάκι, μοσχαράκι γιουβέτσι, πατάτες και φασολάκια Ορεινής κ.ά.

Στο «Σαλέ» (τηλ. 23210 58783), στο χιονοδρομικό κέντρο για φασολάδα, βουβάλι με κάστανα στη γάστρα, κοιρινό, κοντοσούβλι, ψωτά της ώρας κ.ά. Λειτουργεί Παρασκευή - Σάββατο - Κυριακή, γιορτές και αργίες.

Ο τυροκόμος Προκόπης από την Άνω Ορεινή. | Ν.Χ.

Στην περιοχή του Λαιλιά φημίζονται οι πατάτες και τα φασολάκια Άνω Ορεινής. Είναι και το τυρί από κατσικίσιο γάλα, το μέλι, τα ντόπια κρέατα και βεβαίως στην πόλη των Σερρών οι περιφημοί ακανέδες – τα πάραδοσιακά λουκούμια με ιστορία τουλάχιστον 300 ετών που φτιάχνονται με αγνά υλικά. Στην περιοχή των Σερρών παράγεται και ούζο ενώ στο νομό καλλιεργούνται και βαμβάκι, ρύζι και δημητριακά.

ΔΙΑΜΟΝΗ

ΠΡΟΣ ΛΑΪΛΙΑ (23210)

- HOTEL ΑΕΤΟΠΕΤΡΑ (19ο χλμ. Σερρών – Λαιλιά, Α' Κατ., 25 δωμάτια): 23213 00933, 6945-772051

ΟΡΕΙΝΗ (23210)

- ΞΕΝΩΝΑΣ ΚΑΝΕΛΑ (15 δωμάτια): 6932 950107, 6939-210265

ΑΝΩ ΟΡΕΙΝΗ (23210)

- ΞΕΝΩΝΑΣ ΔΩΔΕΚΑ ΜΗΝΕΣ (9 δωμάτια): 6947 394322

ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ... (23210)

- ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΕΟΣ ΣΕΡΡΩΝ (4 δωμάτια και κουκέτες με δυνατότητα διαμονής 50 ατόμων, λειτουργεί τα Σαββατοκύριακα): 62400

ΑΝΩ ΒΡΟΝΤΟΥ... (23210)

- ΠΑΡΚΟ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (2 δωμάτια με κουκέτες και 4 σουίτες): 35375, 6974 700134

ΧΡ. ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΛΑΪΛΙΑΣ (23210)

Σαλέ Λαιλιά: 58783

ΟΡΕΙΝΗ (23210)

Κοινότητα: 56802

ΑΝΩ ΒΡΟΝΤΟΥ (23210)

Κοινότητα: 85225, 85274

ΑΧΛΑΔΟΧΩΡΙ (23230)

Κοινότητα: 61240

ΣΕΡΡΕΣ (23210)

Νομαρχία: (23213) 50375, 50450

Νοσοκομείο: 55700

Πυροσβεστική: 22199

Αστυνομία: 90808, 55133

Ο.Σ.Ε.: 59700

ΚΤΕΛ (Υπεραστικά): 36731

ΚΤΕΛ Θεσ/νικς: 22822

Ταξί: 59100, 59422

ΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ανά 10ήμερο

